Europeiska kommissionens förslag till förordning om utveckling av moln och AI KOM(2026)502

Linköpings universitet (LiU) har av Finansdepartementet beretts möjlighet att lämna synpunkter på Europeiska kommissionens förslag till förordning om utveckling av moln och AI, KOM(2026)502.

LiU välkomnar ambitionen att stärka EU:s digitala suveränitet och minska beroendet av tredjeland inom moln- och AI-tjänster.

LiU ställer sig i stora drag bakom förslaget. Det förutsätter dock att det finns, eller inom en snar framtid kommer att finnas, tydliga europeiska alternativ till de aktörer i tredjeland som i dag dominerar marknaden. EU bör även stärka sin tekniska självständighet genom innovation, investeringar, utbildning och fortbildning av kompetens, internationella samarbeten och ett bredare utbud av alternativ.

LiU instämmer i att Europas underskott av beräkningskapacitet behöver åtgärdas för att säkra suveränitet och konkurrenskraft. Samtidigt behöver behoven av kapacitet för bland annat modellträning, inferens, fysisk AI och kvantteknik särskiljas. Modellträning kräver ofta stor parallell beräkningskraft, medan inferens ställer krav på snabb och effektiv drift och ställer höga krav på snabb lagring. Fysisk AI, exempelvis i robotar, behöver kunna fatta snabba och tillförlitliga beslut i närhet av sensorerna. Kvantberäkningar i sig kräver specialiserad utrustning, medan simulering av kvantsystem kräver i allmänhet omfattande klassisk beräkningskapacitet. Dessa väsentligt olika behov behöver mötas genom samordning och samverkan på nationell nivå eller, där det är lämpligt, inom EU.

För att förslaget ska få tillräcklig genomslagskraft behöver forsknings- och utbildningsaktörernas roll lyftas fram och förtydligas. Det gäller särskilt aktörer som står värd för större nationella infrastrukturer, ofta med internationell räckvidd. För LiU gäller detta NAISS, den nationella akademiska infrastrukturen för superdatorer i Sverige, och AI-fabriken Sweden AI Factory. Forsknings- och utbildningsaktörer behöver även ges en aktiv roll i att ta fram evidens om AI-tillämpningars effekter på kort och lång sikt.

En central del av förslaget är att bygga ut Europas kapacitet för AI och högpresterande databehandling genom bland annat AI-fabriker, AI-gigafabriker, molninfrastruktur och datacenter. Syftet är att minska Europas beroende av främst amerikanska molnleverantörer. LiU påverkas därmed direkt genom sitt värdskap för både NAISS och Sweden AI Factory.

EU-kommissionens förslag till Cloud and AI Development Act (CADA) skulle sannolikt innebära både nya möjligheter och nya krav för LiU. Förslaget kan innebära att forskningsdata och administrativa system i högre grad behöver placeras i europeiska eller ”suveräna” moln, utan exponering mot utomeuropeiska leverantörer och tjänster. CADA kan också ge vägledning om regelefterlevnad och integritet samt stöd för att utforma leverantörskrav vid framtida upphandlingar av molntjänster.

Remissvaret har sammanställts av professor Matts Karlsson vid Institutionen för ekonomisk och industriell utveckling, professor Björn Alling vid Institutionen för Fysik, Kemi, och Biologi, Linköpings universitet. Bägge är aktiva i Nationella akademiska infrastrukturen för superdatorer i Sverige (NAISS) vid LiU.